T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/75
KARAR NO : 2024/257
KARAR TR : 03/06/2024

ÖZET: Davacının İskilip Metin Alkan Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak çalışırken iş aktinin feshi nedeniyle, İş Kanunu'ndan kaynaklanan kıdem tazminatının ödenmesi istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : C.Ç
Vekilleri : 1- S.K 2- T.Ö
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 01/11/2004 tarihinden 2015 yılı Temmuz ayına kadar İskilip Metin Alkan Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak görev yaptığını, müvekkilinin iş sözleşmesinin davalı işveren tarafından haklı bir neden olmaksızın feshedildiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere 100 TL kıdem tazminatı alacağının iş akdinin sona erdiği tarihten itibaren işleyecek en yüksek mevduat faizi ile birlikte, davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **İskilip Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 25/07/2023 tarih ve E.2023/172, K.2023/188 sayılı kararı** ile, davada idari yargı mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, HMK'nın 114/1-b, 115/2 maddeleri gereğince dava şartı bulunmadığından davanın usulden reddine karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 22/12/2023 tarih ve E.2023/2562, K.2023/2493 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun esastan reddine kesin olarak karar vermiştir.

"...Somut olayda, dosya içeriğine göre davacı ders ücreti karşılığı usta öğretici olarak Kaymakam onayı ile davalı Bakanlık bünyesindeki İskilip Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde görevlendirilmiştir. Davacı ve İskilip Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürü imzalı 09.09.2003 tarihli sözleşmenin 2. maddesinde davacının saat ücreti ile çalışacağı, gündüz ve gece ile tatil günlerindeki saat ücret miktarı; 3. maddesinde sigorta primine esas gün sayısının ne şekilde hesaplanacağı hususları düzenlenmiştir. Sözleşmenin 4. maddesinde "Usta öğreticiler Yaygın Eğitim Kurumlar Yönetmeliğinin 51-52. maddesine göre görevlendirilirler, 53. maddesindeki görevleri yapar ve sorumlulukları taşırlar"; 5. maddesinde "Usta öğretici sözleşme şartlarından birisini yerine getirmediği takdirde sözleşme Merkez Müdürünce tek taraflı feshedilir. Usta öğretici hiçbir zaman hak iddia edemez ve istenildiği zaman görevine Müdürlükçe son verilir"; 6. maddesinde ise "Usta öğretici Halk Eğitim Merkezi ve Akşam Sanat Okulu Müdürünün emir ve direktiflerine uymadığı takdirde ve Müdürlüğün kurslarının huzurunu bozucu söz ve hareketlerde bulunduğu daire sırrını dışarı verdiği takdirde derhal sözleşme iptal edilir" hükümlerine yer verildiği görülmüştür.

29.Yukarıda açıklanan sözleşme maddelerinin içeriği, davacının Kaymakam onayı ile görevlendirilmesi ve ücretlerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89. maddesine uygun olarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararlar uyarınca Maliye Bakanlığınca belirlenen ücretler üzerinden ödendiği dikkate alındığında, taraflar arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, aralarındaki ilişkinin statü hukukuna tabi olduğu sonucuna varılmıştır.

30. Bununla birlikte, sosyal güvenlik yönünden Sosyal Güvenlik Kurumuna primlerinin yatırılmış olmasının da davacının iş sözleşmesi ile çalıştığı anlamına gelmeyeceği açıktır.

31. Bu itibarla, taraflar arasındaki uyuşmazlığın çözümünün adli yargının görev alanına girmediği kabul edilmiştir. Nitekim Hukuk Genel Kurulunun 18.02.2017 tarihli ve 2015/9-736 E., 2017/25 K. sayılı kararı da aynı yöndedir.

32. Açıklanan nedenlere Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulmak gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

33. Hâl böyle olunca direnme kararının, Özel Daire bozma kararında belirtilen nedenlerle bozulması gerekmiştir." şeklinde karar verilmiştir.

Davacının dışarıdan ücretli usta öğretici olarak İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün istemi ve Valiliğin onayı ile görevlendirildiği, davacıyaücretlerinin 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89.maddesine

uygun olarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararlar uyarınca Maliye Bakanlığınca belirlenen ders ücretleriyle ödendiği anlaşılmakla davacı ile davalı arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, taraflar arasındaki ilişkinin statü hukukuna tabii olduğunun kabulü ile yukarıda bahsedilen Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ve Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 8. Hukuk Dairesi 2022/1706 Esas 2023/722 Karar sayılı ilamı uyarınca yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle davada idari yargının görevli olduğundan davanın dava şartı yokluğundan davanın usulden reddine karar vermek gerekmiştir.

Davada idari yargının görevli olması nedeni ile HMK'nın 114/1-b, 115/2 maddeleri gereğince dava şartı bulunmadığından davanın usulden REDDİNE ..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ankara 25. İdare Mahkemesi 07/02/2024 tarih ve E.2024/212 sayılı kararı**ile,davanın 2577 sayılı Kanun'un 14/3-a ve 15/1-a maddeleri uyarınca görev yönünden reddigerektiğine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"...Uyuşmazlıkla ilgili olarak davacı tarafından önce adli yargı yerinde dava açıldığı, bu davanın İskilip Asliye Hukuk (İş Mahkemesi sıfatıyla) Mahkemesinin 25/07/2023 tarih ve E:2023/172, K:2023/188 sayılı kararıyla, Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin E:2022/1739 K:2023/1250 sayılı kararı doğrultusunda, idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle yargı yolu bakımından reddedildiği; bu karar üzerine davacı vekili tarafından Bölge Adliye Mahkemesine istinaf talebinde bulunulduğu, Samsun Bölge Adliye Mahkemesi 7. Hukuk Dairesinin 22/12/2023 tarih, E:2023/2562 K:2023/2493 sayılı kararı ile istinaf başvurusunun kesin olarak reddine karar verildiği, kararın 29/01/2024 tarihinde tebliğ edilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı görülmüştür.

Olayda, davacıyla idare arasındaki ilişkinin bir iş ilişkisi olduğu, talep edilen tazminatın İş Kanunundan kaynaklanan hak olduğu anlaşılmakta olup, yukarıda anılan düzenlemeler uyarınca uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin (iş mahkemelerinin) görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle adli yargının görev alanına giren davanın 2577 sayılı Kanun'un 14/3-a ve 15/1-a maddeleri uyarınca görev yönünden reddi gerektiğinden, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19 uncu maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadarertelenmesine..."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar."

6. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."

7. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun*"Tanımlar"* başlıklı3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Bu Kanunun uygulanmasında;

...

6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,

...

ifade eder.

..."

8. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

9. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."

10. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

11. 4857 sayılı Kanun'un8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlarayer verilmiştir.

12. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

13. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1) Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

14. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

15. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

16. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ınkatılımlarıyla yapılan 03/06/2024 tarihli toplantısında;2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte

Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

17. Raportör-Savcı Dr. Berrak YILMAZ'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

18. Dava, davacının İskilip Metin Alkan Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak çalışmakta iken, 2015 Temmuz tarihinde iş aktinin feshedildiğini belirterek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere 100 TL kıdem tazminatının faizi ile birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

19. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminat alacağının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 25. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, İskilip Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 25/07/2023 tarih ve E.2023/172, K.2023/188 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A.Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 25. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İskilip Asliye Hukuk Mahkemesi (İş Mahkemesi Sıfatıyla) 25/07/2023 tarih ve E.2023/172, K.2023/188 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

03/06/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN